

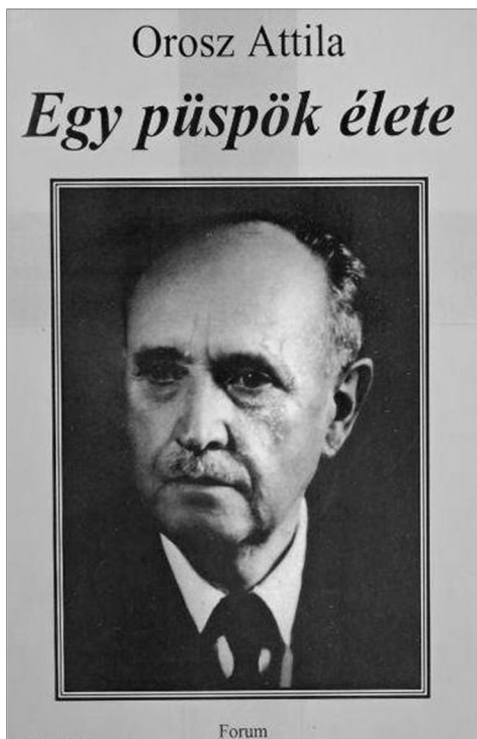
VARIA

Bibliopolium

Orosz Attila:

Egy püspök élete. Ágoston Sándor életútja és munkássága.

Forum Könyvkiadó, Újvidék 2002, ISBN 86-323-0557-3, 88 old.

Orosz Attila könyve feltárja Ágoston Sándor lelkipásztor-püspök életútját, gyülekezetei és egyháza érdekében kifejtett, fáradságot nem ismerő szolgálatát, hősieis küzdelmét. Csete-Szemesi István püspök így értékeli a kötet eleirt soraiban: „Maga a mű nemcsak életműleírás vagy egy keresztyéni életút taglalása, hanem a Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház göröngyös, hitpróbákkal teljes történetének ke-

resztmetszete. Nem a részletes rávezetés igényével, hanem a népszerűsítés, az első információként átadott tudósítás izgalmával íródott. [...] Orosz Attila legfőbb értéke az igényesség, a dolgok dokumentálása, a kevesebbel meg nem elégedés, a többre törekvés. Idézeteit is ügyesen, gonddal válogatta össze. Bár szerény anyag állt rendelkezésére, abból a kevésből is a legérdekesebb vagy leghasznosabb adatokat tárta fel.” (5–6. old.)

A szerző pedig ezt írja könyve előszavában: „Isten kegyelméből egy nagyon szép, de nem könnyű feladat elvégzése előtt állunk itt, a délvidéki református egyházban. Országos egyházunk, azaz a Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház mintegy nyolcvan éves történetének feldolgozása áll előttünk. Ennek része kíván lenni ez a szerény munka. [...] Ebben a könyvünknek éppen nem nevezhető időszakban élt és szolgált Ágoston Sándor (1882–1960) előbb kórógyi, eszéki (ma Horvátország), majd csaknem negyven esztendeig bácsfeketehegyi (feketicisi) lelkipásztor, a Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház egyik megalapítója és első püspöke. [...] Gazdagon töltötte be egyházi életünk belső tartalmát is:

gyermekeinknek új valláskönyvet írt, gyülekezeteinknek új énekeskönyvet szerkesztett, híveinknek egyházi lapot tartott fenn, a *Magvetőt*, Országos Árvaházat szervezett és vezetett, később itt Országos Központi Otthont és Theológiai Iskolát létesített. A nehéz években, amikor elszakadtunk a nagyvilágtól, életre hívta a Lelkipásztorok Munkaközösségét, amelynek keretében egymást tanítva egymástól tanultunk [...]” (10–12. old.)

Ágoston Sándor 1882. május 8-án született Bácsfeketehegyen. Iskolai tanulmányait szülőfalujában kezdte, majd Kecskeméten folytatta, és itt érettségizett. 1900-ban beiratkozott a Pesti Református Teológiai Akadémiára, és tanulmányainak elvégzése után előbb segédlelkipásztorként (1904–1906) szolgált a kórógyi gyülekezetben, majd megválasztották a kórógyi gyülekezet lelkipásztorává, ahol 1917-ig szolgált. 1917 és 1919 között Eszéken szolgált, majd ismét Kórógyon, 1921. október 24-től pedig szülőfaluja, Bácsfeketehegy hívta meg lelkipásztorául, ahol haláláig, 1960-ig szolgált. 1922-ben egyházmegyei főjegyzővé, 1928-ban pedig esperessé választották, majd az új egyházalkotmány meghozatala után, 1933-ban püspökké. Ezt a tisztségét haláláig viselte. 1937-ben meghalt első felesége, és egy év eltelté után ismét megnősült. Érdemes kiemelni első feleségéről írt vallomását: „Gyülekezetemnek segített lelkipásztorrá való nevelésében boldogult első feleségem, aki a prédikációimat mindig megbírálta. Félttem bemenni

a templomba, mert prédikálni kellett, és félttem kijönni a templomból, mert utána szembe kellett néznem egy okos, de igen szigorú bírálattal.” (26. old.)

A *Református Évkönyv* 1984/58. számában Póth Lajos: In memoriam özv. Ágoston Sándorné Kelecsényi Mária (1897–1983), Ágoston Sándor második feleségéről az alábbi tanulmányos feljegyzést közli: „Férje, Ágoston Sándor mellett nemcsak a feketicsi gyülekezet örömeiben és gondjaiban vett részt, hanem egész országos egyházunk ügyesbajos dolgait imádkozó szívvvel hordozta. Nagyon szívesen és hathatósan vett részt a különféle kisebb-nagyobb konferenciák szervezésében és lebonyolításában is. Nagy műveltsége és magas megbízatása nem tette büszkévé, hanem mindig csendes és alázatos volt. Ezt tanúsítja egyebek között az is, hogy Ágoston Sándor püspökünk kezdetétől fogva mindvégig a legjobb viszonyban volt első házasságbeli két lányával és azok gyermekeivel.” (63–64. old.)

Érdemei közé tartozik a fiatalok felkarolása, a lelki és egyházi életbe való aktív bevonása. 1928-ban megalakítja Jugoszláviában a Keresztyén Ifjúsági Egyesületet (KIE), amely négy sarkalatos tétel alapján működik: 1. Tanítani és művelni kívánja tagjait tanfolyamok és előadások révén. 2. Fizikailag is erős és egészséges fiatalembereket kíván nevelni sportolással és a higiénikus életvitel begyakoroltatásával. 3. Isten előtt kedves, vagyis lelki életet élő fiatalembereket akar nevelni, akik ön-

zetlenek, szeretetteljesek, szolgálatra készek és tiszta életet élnek, akik Isten munkatársai ebben a bűnnel és nyomorúsággal terhelt világban. 4. A KIE ugyanakkor emberek előtt is kedves ifjakat akar nevelni, azaz nem torz lelki életet élő fiatalembereket, akik megnyúlt és savanyú képpel járnak a világban, hanem lelki békét, tiszta vidámságot, örök tavaszt sugároznak maguk körül, bátran néznek mindenki szemébe, és a társas életben is megállják a helyüket.

Kiemelkedő esemény volt Ágoston Sándor életében az Amerikai Egyesült Államokban tett látogatása. 1929. június 3-án indult Feketicsről, és ugyanazon esztendő augusztus 11-én érkezett vissza. E hetvennapos utazásáról így ír: „Hála legyen a jó Istennek, hogy 70 napig tartó amerikai utazásom alatt megőrizte életemet, s egészségben visszahozott családom, gyülekezetem és egyházmegyém kedves körébe. De nemcsak ezért kell hálát adnom Istennek, hanem sok egyebekért is. Azért, hogy kimehettem Amerikába, s ezen a gyönyörű úton sokat tanultam. Azért is, míg odakint jártam, ez idő alatt itthon sem családomban, sem a gyülekezetemben, sem az egyházmegyében semmi baj nem történt. Azért is, hogy akik itthon helyettem a munkát végezték, a terhet hordozták, mindenben hűségesek, erősek és bölcsék voltak. Azért is, hogy 25 évi lelkészi működésem után végre egyszer és most először szabadságra mehettem és kipihenhettem magamat.” (49. old.) Természetesen

több amerikai gyülekezetet látogatott meg, amelyekben istentiszteleti szolgálatot is végzett.

A Jugoszláviai Református Keresztény Egyház első alkotmányozó és törvényhozó zsinata 1930. július 17-én alakult meg Belgrádban, amely egy hónap múlva, 1930. augusztus 19–21. között tartotta meg első ülését Daruváron. Ágoston Sándort 1934. május 2-án iktatták be püspöki tisztségébe a feketicsi templomban ünnepélyes keretek között.

Thomka Viktor ekképpen jellemzi Ágoston Sándor püspök munkásságát: „Püspöki jelentéseiben mind nagyobb helyet kaptak a kánoni jelentések, szemmel tartotta a lelkipásztorok magán- és családi életét, az egyházközségek hitéletének legapróbb részleteit, országos mozgalommá bővítette a vasárnapi iskola, a KIE, a női bibliakörök, a presbiteri bibliaórák munkáját, a szegények és árvák felkarolását. Jelentéseiben és körleveleiben, egyházi lapjának cikkeiben éberren tartotta híveinek áldozatkészségét. Szervezőtehetségének igazi nagysága abban nyilvánult meg, hogy kezéből nem engedett ki semmit, még a mi kezünket sem. Mindig mindenki valamiben munkatársa kellett legyen.” (54. old.)

Az új gyülekezeti énekeskönyv megszerkesztése is Ágoston Sándor püspöki tevékenységének ékes bizonyítéka. Ezt élete főművének tartotta. Feljegyzések szerint a zenei élet egyik kimagasló zeneszerzőjének, Kodály Zoltának szakmai véleményét és tanácsát is kikérte és hasznosította. A magyar

református egyházak történetének egyik legsikeresebb és legjobb énekeskönyvéről van szó. Vásárhelyi János erdélyi püspök így értékelte: „Az elmúlt 22 esztendőnek egyházi életünkben legértékesebb alkotása a délvidéki énekeskönyv. Nem kell sokáig gondolkodni, el kell fogadni, be kell vezetni, s ezzel az egyetemes magyar református énekeskönyv kérdése egyszerre megvan oldva.” (60. old.)

Ágoston Sándort hatszor választották újra püspöknek. 1959 júliusában, halála előtt egy évvel ezt írta: „Az én életemnek fő tanúsága ez: Jugoszláviában a református ifjú nem választhat szebb pályát, nem tölthet be nagyobb hivatást, mint azt, hogy lelkipásztor lesz. Semmi más hivatásban nem tehet nagyobb szolgálatot saját népének, és

nem tehet kevesebb szolgálatot az Úrnak.” (83. old.)

Orosz Attila könyve hasznos betekintést nyújt a Jugoszláviai Református Keresztyén Egyház életébe, különösen annak 1920 és 1960 közötti időszakába. Ágoston Sándor lelkipásztor és püspök hivatástudata, életútja és fáradhatatlanul buzgó egyházi szolgálata példaértékű egyetemes egyházunk számára.

Orosz Attila lelkipásztor *Egy püspök élete – Ágoston Sándor életútja és munkássága* című könyvét, amellyel méltó emléket állít Ágoston Sándor igaz emberiségéről és áldozatos szolgálatáról, jó szívvel ajánlom minden lelkipásztornak és gyülekezeti tagnak.

Bányai László